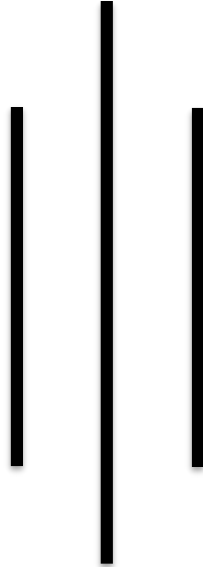

महाबु गाँउपालिका
गाँउ कार्यपालिकाको कार्यालय
गैडाबाज, दैलेख
कर्णाली प्रदेश, नेपाल

आर्थिक सहायता मापदण्ड सम्बन्धी कार्यविधि २०७९
कार्यपालिकाबाट स्वीकृति मिति:
२०७९ असोज ७

आर्थिक सहायता मापदण्ड सम्बन्धी कार्यविधि, २०७९

प्रस्तावना:— लोककल्याणकारी राज्यको अवधारणा अनुसार आर्थिक रूपले विपन्न निरपेक्ष गरिबीको रेखामुनी रहेका दिर्घ रोगी, हिंसा पीडित तथा बेचविखनमा परेका महिला, बालबालिका, विपन्न अति अशक्त अपांग र पूर्ण अशक्त अपांग, बेवास्तामा परेका ज्येष्ठ नागरिकको लागि आर्थिक सहायता दिन आर्थिक सहायता सम्बन्धी कानून बनाउन बाञ्छनिय भएकोले महाबु गाउँ कार्यपालिकाले यो कार्यविधि बनाएको छ ।

परिच्छेद— १

प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:

(१) यस कार्यविधिको नाम “महाबु गाउँपालिका आर्थिक सहायता मापदण्ड सम्बन्धी कार्यविधि, २०७९” रहेको छ ।

(२) यो मापदण्ड तुरुन्त लागू हुनेछ ।

२. परिभाषा — विषय प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा

(क) “गाउँपालिका” भन्नाले महाबु गाउँपालिकालाई सम्झनु पर्छ ।

(ख) “गाउँकार्यपालिका” भन्नाले महाबु गाउँकार्यपालिकालाई सम्झनु पर्छ ।

(ग) “आर्थिक सहायता पाउन योग्य व्यक्ति” भन्नाले निरपेक्ष गरिबीको रेखामुनी रहेको भनि प्रमाणित भएका, मुटु, मृगौला, फोक्सो, कलेजो जस्ता शरिरका महत्वपूर्ण अंगहरूका रोगी एवं. क्यान्सर पीडित व्यक्तिहरू, घरेलु हिंसा, यौन हिंसाबाट आक्रान्त र पीडित एवं. बेचविखनमा परेका महिलाहरू, जोखिमपूर्ण श्रममा संलग्न भएको, हराएको, बेवारिसे अवस्थामा फेला परेको, ऋणको कारणले बन्धकमा परेको वा जवरजस्ती श्रमबाट पीडित भएको, शारिरीक वा मानसिक यातना वा भेदभावजस्ता दुःखकारणबाट पीडित, दूर्घटनामा परेको, प्राकृतिक प्रकोपमा परेको, बाबु वा आमा कारागार वा हिरासतमा रहेको वा कसुरसँग सम्बन्धित रहेको कारणले बेवारिसे रहेको, यौन शोषण, यौन दुःखकारण, बेचविखन ओसारपसारमा परेको, हिंसा पीडित, बाबु, आमा वा संरक्षकबाट वञ्चित, अपांगता भएको सुस्तमनस्थिति भएको, अपहरण वा शरिर बन्धकमा परेको सडक बालबालिका, एच.आई.भी.एडसबाट संक्रमित बालबालिका, वेसहारा वृद्धवृद्धा, दैविक प्राकृतिक प्रकोप वा मानवीय कारणबाट जीउज्यान, धनजन, चौपाया र अन्य सम्पत्ति क्षति भएको बुझ्नु पर्दछ ।

(घ) “न्यायिक समिति” भन्नाले महाबु गाउँपालिका अन्तर्गतको न्यायिक समिति सम्झनु पर्दछ ।

(ङ) “अध्यक्ष” भन्नाले महाबु गाउँपालिकाको अध्यक्षलाई सम्झनु पर्दछ ।

(च) “प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत” भन्नाले महाबु गाउँपालिकाको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत सम्झनु पर्दछ ।

परिच्छेद— २

आर्थिक सहायता सम्बन्धि मापदण्ड

३. दिर्घ रोगी तथा क्यान्सर पीडितलाई सहायता:—

(क) आर्थिक सहायता पाउन योग्य दिर्घ रोगी(मृगौला, मुटु, फोक्सो, कलेजो, मस्तिष्क) तथा क्यान्सर पीडित व्यक्तिले आर्थिक सहायता प्राप्त गर्नका लागि आवश्यक कागजात सहित गाउँपालिकामा निवेदन दिन सक्नेछन ।

स्पष्टिकरण “आवश्यक कागजात भन्नाले आर्थिक रूपले विपन्न भनि अधिकार प्राप्त सरकारी निकायबाट प्रमाणित कागजात, अस्पतालको रिपोर्ट लगायतका कागजात बुझ्नुपर्दछ ।

(ख) उपखण्ड (१) बमोजिम प्राप्त निवेदनमाथि गाउँ कार्यपालिकाले आवश्यक छलफल गरी आर्थिक सहायता

दिने निर्णय गरेमा विरामीको अवस्था हेरी रू.दश हजारसम्म दिन सकिने र विषम परिस्थितिमा गाउँ कार्यपालिकाले निर्णय गरी बढीमा रू. बीस हजारसम्म आर्थिक सहायता दिई निःशुल्क उपचारको लागि समेत सिफारिस गर्न सकिनेछ ।

(ग) पन्ध्र हजारसम्मको आर्थिक सहायता अध्यक्षसँगको समन्वयमा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले र सो भन्दा माथिको सहायता गाउँ कार्यपालिकाको निर्णय बमोजिम दिईनेछ ।

४. हिंसा पीडित तथा बेचविखनमा परेकालाई सहायता :-

(क) घरेलु हिंसा, यौन हिंसाबाट आक्रान्त र पीडित एवं बेचविखनमा परेका महिलाहरूको तत्काल उद्धार गरी जीवनयापनको लागि गाउँ कार्यपालिकाको निर्णयानुसार रू. १०,००० (दश हजार) सम्म आर्थिक सहायता उपलब्ध गराउन सकिनेछ ।

(ख) पीडितलाई न्याय दिलाउन एवं. पुनस्थापनाको लागि न्यायिक समिति मार्फत आवश्यक पहल गरिनेछ ।

५. आर्थिक रूपले विपन्न र पीडित बालबालिकालाई सहायता:-

(क) आर्थिक कारणले जोखिमपूर्ण श्रममा संलग्न भएको, हराएको वा बेवारिसे अवस्थामा फेला परेको, ऋणको कारणले बन्धकमा परेको वा जबरजस्ती श्रमबाट पीडित भएको, शारीरिक वा मानसिक यातना वा भेदभावजस्ता दुर्व्यवहारबाट पीडित, दूर्घटनामा परेको, प्राकृतिक प्रकोपमा परेको, बाबु वा आमा कारागार वा हिरासतमा रहेको वा कसुरसँग सम्बन्धित रहेको कारणले बेवारिसे रहेको, यौन शोषण, यौन दुर्व्यवहार, बेचविखन ओसारपसारमा परेको, हिंसा पीडित, बाबु, आमा वा संरक्षकबाट वञ्चित, अपांगता भएको, सुस्तमनस्थिति भएको, अपहरण वा शरिर बन्धकमा परेको सडक बालबालिका, एच.आई.भी.एड्सबाट संक्रमित बालबालिका भएमा तत्काल उद्धार गरी पालनपोषणको लागि गाउँकार्यपालिकाको निर्णय अनुसार रू. १०,००० (दश हजार) सम्म आर्थिक सहायता उपलब्ध गराउन सकिनेछ ।

(ख) उपखण्ड (१) मा उल्लिखित बालबालिकाको शिक्षा तथा पालनपोषणको लागि बाल उद्धार गृह तथा संस्थागत विद्यालयसँग समन्वय गरी छात्रवृत्ति मार्फत शिक्षा तथा पालन पोषणको व्यवस्था गर्न सकिनेछ ।

६. आर्थिक रूपले विपन्न गर्भवती महिला तथा सुत्केरी आमाहरूलाई सहायता:-

(क) आर्थिक रूपले विपन्न तीन महिनासम्म पनि खान नपुग्ने भनि प्रमाणित परिवारका गर्भवती महिला एवंम् सुत्केरी आमाको पालनपोषणको लागि बढीमा दुई पटकसम्म रू. ५,००० (पाँच हजार) आर्थिक सहायता उपलब्ध गराउन सकिनेछ । तर दुई पटकभन्दा बढि गर्भवती हुँदा वा सुत्केरी हुँदा उक्त सहायता उपलब्ध गराईने छैन ।

(ख) उपखण्ड (१) बमोजिम सहायता पाउन गर्भवति महिला वा सुत्केरी आमाले आफैं वा पति वा परिवारको कुनै सदस्य मार्फत तोकिएका कागजात सहित गाउँपालिकामा निवेदन दिन सक्नेछन् ।

७. बेवास्तामा परेका ज्येष्ठ नागरिकलाई सहायता:-

दलित ज्येष्ठ नागरिकको हकमा ६० वर्ष उमेर पुगेका र अन्यको हकमा ७० वर्ष उमेर पुगेका परिवारका सदस्यले बेवास्ता गरेका विपन्न, रोगी एवं अशक्त ज्येष्ठ नागरिकले आर्थिक सहायताका लागि गाउँपालिकामा निवेदन पेश गरेमा र निवेदन मनासिव भएमा रू. ५,००० (पाँच हजार) सम्म आर्थिक सहायता दिई पुर्नस्थापनाको लागि आवश्यक पहल गर्न सकिनेछ ।

८. अति अशक्त अपांग र पूर्ण अशक्त अपांगलाई सहायता:-

(क) आर्थिक रूपले विपन्न अति अशक्त अपांग र पूर्ण अशक्त अपांगको पालनपोषणको लागि रू. १०,००० (दश हजार) सम्म आर्थिक सहायता दिन सकिनेछ ।

(ख) आर्थिक सहायता प्राप्त गर्न आर्थिक रूपले विपन्न भनि प्रमाणित कागजात, गाँउपालिकाबाट प्राप्त अति अशक्त र पूर्ण अशक्त अपांगको परिचयपत्र सहित गाउँपालिका कार्यालयमा निवेदन पेश गर्न सकिनेछ ।

९. अन्य आर्थिक सहायता:-

(क) संकटहरू पूर्ण रूपमा समाधान गर्न नसकिने र न्यूनिकरणका उपायहरू अपनाउदा अपनाउँदै गर्दा समेत संकट आइपर्ने र उक्त संकट व्यवस्थापन गर्न केही आर्थिक तथा भौतिक सहायता प्रदान गर्न सकेमा समाज र व्यक्तिलाई केहि मात्रामा भएतापनि राहत पुग्ने महशुस गर्दै तपसिल अनुसारको शीर्षकमा तपसिल अनुसार आर्थिक सहायता प्रदान गरिनेछ ।

कारण	सहायता गर्न सकिने रकम (काज किरिया खर्च बापत)
आगलागी बाट मृत्यु	५,०००
दुर्घटना (करेन्ट, चट्याङ, साधन र औजारबाट मृत्यु)	५,०००
रुख खोलानाला, भीरपहिरो आदि बाट मृत्यु	५,०००
दैवि प्राकृतिक विपत्ति मृत्यु	५,०००
बेबारिसे मानिस (बाहिरबाट आएको वा गाउँपालिका भित्र)	२,०००
गाउँपालिका भित्रको ठाउँ ठेगाना खुल्ने गरि बाहिर गएर मरेको	२,०००
गाउँपालिकाको स्थायी बासिन्दा वैदेशिक रोजगारका क्रममा मृत्यु भएको	५,०००
नषालु पदार्थ सेवन (जस्तै पानीमा विष परेको)	२,०००
जनावरबाट क्षति (सर्प, बाघ, भालु, कुकुर आदि)	५,०००

ख. घाइते उपचारको लागि तथा भौतिक निर्माण सहयोगको लागि

कारण	सहायता गर्न सकिने रकम	
	गम्भिर	सामान्य
जनावर आतङ्क	१०,०००	५,०००
आगलागी	१०,०००	५,०००
बाढी पहिरो	१०,०००	५,०००
हुरी बतास	१०,०००	५,०००
चट्याङ्ग	१०,०००	५,०००
मानविय र दैविक तथा प्राकृतिक विपत्ति	१०,०००	५,०००

परिच्छेद— ३

विविध

१०. निवेदनका ढाँचा:- खण्ड ३,४,५,६,७, ८ र ९ अनुसार सहायता पाउन अनुसूची— १ को ढाँचामा निवेदन दिनु पर्नेछ ।

११. अधिकार प्रत्यायोजन गर्न सकिने:- यस कार्यविधि अनुसार आर्थिक सहायता सम्बन्धि निर्णयको अधिकार गाउँकार्यपालिकाले अध्यक्षसँग समन्वय गर्ने गरी प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई

दिन सक्नेछ ।

१२.सहायता सम्बन्धी बजेट व्यवस्थापन:-

यस कार्यविधिको अधिनमा रहि खर्च गर्ने गरि वार्षिक रूपमा निश्चित रकम गाँउसभाबाट विनियोजन भए बमोजिम आर्थिक सहायता उपलब्ध गराउनु पर्नेछ । उक्त रकम अपुग हुने अवस्थामा तपसिल बमोजिम खर्च लेख्न बाधा पुगेको मानिने छैन ।

११० दुर्घटना तथा विपद् राहत व्यवस्थापन सम्बन्धमा गाँउपालिका वा वडास्तरमा रहेको विपद् व्यवस्थापन कोषबाट खर्च लेख्नुपर्नेछ ।

१२० जटिल/कडा किसिमका रोगहरु तथा दिर्घ रोगीको सम्बन्धमा गाँउपालिकाको स्वास्थ्य सम्बन्धी कोष तथा कार्यक्रमबाट खर्च लेख्नुपर्नेछ ।

१३० सहायता रकम मापदण्डमा उल्लेख भएभन्दा बढी भएमा नगर कार्यपालिकाको निर्णयबाट गर्नुपर्ने छ ।

१३. कार्यविधि संसोधन: यस कार्यविधिमा प्रचलित कानूनको प्रतिकुल नहुने गरि गाँउ कार्यपालिकाले संसोधन गर्न सक्नेछ ।

१४. बाधा अड्काउ फुकाउने: यस कार्यविधिको कार्यान्वयनमा कुनै बाधा अड्काउ आइपरेमा यसको बाधा अड्काउ फुकाउने अधिकार कार्यपालिकामा रहने छ ।

१५. यसै बमोजिम भएको मानिने: यस अघि वितरण भएको आर्थिक सहायता तथा सहयोगलाई यस कार्यविधिले बाधा पुगेको मानिने छैन र भए गरेका कामहरु यसै कार्यविधि बमोजिम भए गरेको मानिने छ ।

अनुसूची— १
(खण्ड ९ सँग सम्बन्धित)

श्रीमान् गाउँपालिका अध्यक्ष ज्यू/प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत ज्यू
महाबु गाउँपालिका, गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय, गैडाबाज दैलेख ।

मिति:—

विषय:— आर्थिक सहायता उपलब्ध गराईदिनु हुन ।

महोदय,

प्रस्तुतविषयमा म/हामी..... समस्याले ग्रसित भई
.....गर्नका लागि यस कार्यालयको सहयोग आवश्यक भएको
व्यहोरा अवगत गराउँदछु/छौं । उपचारको लागि म र मेरो परिवारको आर्थिक अवस्था नाजुक
भएको हुँदा सो को लागि तहाँ कार्यालयको नियमानुसार आर्थिक सहायता उपलब्ध गराई दिनु हुन
/ निशुल्क उपचारको लागि सम्बन्धित निकायमा सिफारिस गरिदिनु हुन तपसिलका कागजातहरु यसैसाथ
संलग्न राखि पेश गर्दछु/गर्दछौं ।

तपसिल:

- १। विपन्नताको सिफारिस तथा प्रमाणित प्रतिलिपि
- २। नागरिकता/जन्मदर्ता/विवाहदर्ताको प्रतिलिपि
- ३। अस्पतालको रिपोर्ट
- ४। मुचुल्का
- ५। सरकारी कार्यालयबाट प्रमाणीत कागजात सिफारीस
- ६। अन्य कागजातहरु आवश्यकता अनुसार

निवेदक नाम:

ठेगाना:

हस्ताक्षर: